

<p><b>Nazwa projektu</b> Ustawa o ekonomii społecznej</p> <p><b>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące</b> Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej</p> <p><b>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu</b> Stanisław Szwed – Sekretarz Stanu</p> <p><b>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu</b> Andżelika Wardęga – Dyrektor Departamentu Ekonomii Społecznej i Solidarnej (tel. 022 461 61 30, e-mail: ekonomiaspoleczna@MRiPS.gov.pl) Aneta Stachowicz – Główny Specjalista ds. Legislacji (tel. 022 461 61 55, e-mail: aneta.stachowicz@MRiPS.gov.pl)</p>	<p><b>Data sporządzenia</b> 30.04.2021 r.</p> <p><b>Źródło:</b></p> <p><b>Nr w wykazie prac UD 185</b></p>
--	--

## OCENA SKUTKÓW REGULACJI

### 1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ekonomia społeczna, jako sfera życia społeczno-gospodarczego, która pozostaje na pograniczu sektora przedsiębiorczości oraz organizacji pozarządowych, które nie działają w celu osiągnięcia maksymalizacji zysku, nie została dotąd zdefiniowana w polskim porządku prawnym. Brak kompleksowej regulacji prawnej dotyczącej podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności zdefiniowania przedsiębiorstw społecznych oraz zasad współpracy z administracją publiczną i udziału tych podmiotów w realizacji usług społecznych, stanowi istotną barierę w rozwoju zarówno sektora ekonomii społecznej, jak i usług społecznych. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej, w tym jej ustawowe uregulowanie, jest postulatem wyraźnie określonym w najważniejszych dokumentach programowych i strategicznych rządu tj, Strategii i na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej, Programie Dostępność Plus itd. Doświadczenia ze wspierania rozwoju ekonomii społecznej w ramach działań współfinansowanych ze środków europejskich miały istotny wpływ na rozwiązania ustawowe. W ten sposób wypracowano m.in. definicję przedsiębiorstwa społecznego, nadano kształt podstawowym instrumentom wsparcia, a także określono ramy organizacyjne na szczeblu krajowym i regionalnym. Rozwiązania te, po dopasowaniu do krajowych uwarunkowań organizacyjnych i legislacyjnych obecne są w projekcie ustawy. Dzięki temu możliwe będzie utrwalenie mechanizmów, które sprawdzały się do tej pory na gruncie przedsięwzięć współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej (UE). W przypadku instrumentów wsparcia możliwe będzie ich równoległe funkcjonowanie i finansowanie w oparciu o środki europejskie i krajowe. Dzięki temu możliwe będzie zachowanie zwiększania skali oddziaływania, ale również komplementarności tych instrumentów. Korzyści z tej regulacji to nie tylko zatrudnienie dla osób z grup marginalizowanych, ale też usprawnienie i dopełnienie systemu zapewniania usług społecznych dla społeczności lokalnych, także w korelacji z funkcjonowaniem centrów usług społecznych. Dostęp do tych usług jest nie tylko warunkiem koniecznym do podnoszenia jakości życia, ale także dla stymulowania rozwoju gospodarczego oraz pełniejszego i bardziej efektywnego wykorzystania zasobów tych społeczności. Innymi słowy, jeżeli opiekun osoby niesamodzielnej albo rodzic będzie miał dostęp do usług opiekuńczych lub opieki przedszkolnej, czy żłobkowej będzie mógł wrócić na rynek pracy. Ekonomia społeczna jest instrumentem pozwalającym odbudowywać samodzielność i samowystarczalność osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Biorąc pod uwagę stopień dezaktywizacji zawodowej Polaków w wieku produkcyjnym, a także dotychczasowe trudności z docieraniem z efektywnym wsparciem dającym trwałe rezultaty do osób w trudnej sytuacji życiowej, np. niepełnosprawnych, rozwiązania ustawowe w tym zakresie są konieczne i powinny uzupełniać, a nie zastępować inne mechanizmy tworząc efekt synergii wzmacniający realizowane już inicjatywy rządu.

### 2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Ustawa o ekonomii społecznej wprowadza do polskiego porządku prawnego rozwiązanie w istotny sposób uzupełniające system funkcjonujących do tej pory mechanizmów i instrumentów służących reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obecnie wsparcie w tym zakresie realizowane jest na dwóch zasadniczych płaszczyznach. Pierwsza z nich obejmuje działania polegające na budowaniu lub odtwarzaniu kompetencji niezbędnych do pełnienia ról społecznych i zawodowych przed podjęciem zatrudnienia. Działania takie adresowane są zarówno do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. od osób długotrwale bezrobotnych, po uzależnionych i bezdomnych) w centrach i klubach integracji społecznej, jak również podejmowane w formule warsztatów terapii zajęciowej działania dedykowane osobom niepełnosprawnym. Druga płaszczyzna obejmuje różnorodne formy reintegracji, w której osoby korzystające ze wsparcia są jednocześnie pracownikami. W odniesieniu do osób niepełnosprawnych działania takie realizowane są w formule zakładów aktywności zawodowe i zakładów pracy chronionej. Osoby, których trudna sytuacja życiowa wynika z faktu bycia bezrobotnym lub z innych przyczyn, mogą uzyskać wsparcie dzięki zatrudnieniu w spółdzielniach socjalnych. Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania dotyczące wprowadzenia

statusu przedsiębiorstwa społecznego pozwalają zwiększyć dostępność do wsparcia reintegracyjnego połączonego z pracą dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Warunki pozwalające spełnić status przedsiębiorstwa społecznego określone zostały w oparciu o rozwiązania funkcjonujące w działających już obecnie jednostkach. Dotyczy to np. instrumentów wsparcia zatrudnienia, które zbliżone są do rozwiązań funkcjonujących obecnie w odniesieniu do spółdzielni socjalnych, czy też w zakresie planowania procesu reintegracji podobnie jak w zakładach aktywności zawodowej oraz centrach integracji społecznej. Rozwiązania te również pozwalają wykorzystać potencjał podmiotów ekonomii społecznej do osiągania celów w zakresie reintegracji, zatrudnienia i włączenia społecznego. Zaproponowane w projekcie ustawy mechanizmy należy rozpatrywać również w odniesieniu do faktycznego (a nie jedynie prawnego) stanu funkcjonowania sektora ekonomii i przedsiębiorczości społecznej. Działania stymulujące powstawanie w Polsce podmiotów o charakterystyce zbliżonej do przedsiębiorstw społecznych uregulowanych w projekcie ustawy, realizowane były i są z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Doświadczenia te pozwoliły na przetestowanie i ukształtowanie modelu, który odzwierciedlony został w przedstawionej regulacji. Dzięki przyjęciu rozwiązań zawartych w projekcie ustawy możliwe będzie zapewnienie stabilnych warunków do dalszego wspierania rozwoju tej formy działalności, niezależnie od kierunków wyznaczonych na szczeblu Unii Europejskiej. Bez takiej możliwości utrzymanie pozytywnych rezultatów społecznych i ekonomicznych osiągniętych dzięki funduszom europejskim byłoby znacznie utrudnione.

Jednocześnie projekt ustawy pozwoli także ukierunkować i wdrożyć wsparcie zaplanowane na perspektywę finansową 2021-2027 w sposób wyznaczony w krajowych dokumentach programowych i strategicznych. Dotyczy to nie tylko Europejskiego Funduszu Społecznego w nowej perspektywie (EFS+), ale również potencjalnie Krajowego Planu Odbudowy.

Kolejnym, istotnym elementem projektu jest poszerzenie katalogu form współpracy podmiotów ekonomii społecznej z organami administracji publicznej, dzięki czemu w większym stopniu wykorzystywany będzie potencjał reintegracyjny i zatrudnieniowy podmiotów, które do tej pory nie były wspierane w tym zakresie. Rozwiązania te dotyczą planowania i realizacji usług społecznych. Kluczowe dla tego obszaru jest wprowadzenie dwóch nowych trybów współpracy (trybu negocjacyjnego i partnerstwa publiczno-społecznego) pozwalających na dialog i bardziej elastyczne określanie warunków świadczenia usług społecznych. Mechanizmy te powinny przyczynić się nie tylko do lepszego zrozumienia wzajemnych oczekiwań, ale również do zapewnienia świadczenia usług społecznych zgodnie z oczekiwaniami odbiorców.

Status przedsiębiorstwa społecznego może uzyskać podmiot ekonomii społecznej prowadzący odpłatną działalność pożytku publicznego lub działalność gospodarczą, po spełnieniu enumeratywnie wymienionych w projekcie ustawy przesłanek. Działalność przedsiębiorstwa społecznego prowadzona jest w celu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, stanowiących co najmniej 30% osób zatrudnionych w tym przedsiębiorstwie lub w celu świadczenia usług społecznych. Cały zysk wypracowany przez PS przeznaczany będzie na reintegrację pracowników z grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i realizację celów społecznych lub wzmacnianie potencjału przedsiębiorstwa. Pracownicy zagrożeni wykluczeniem społecznym będą wspierani w ramach PS w procesie reintegracji społecznej i zawodowej. W stosunku do każdej z tych osób PS będzie zobowiązane realizować indywidualny plan reintegracyjny w celu podnoszenia ich kwalifikacji i kompetencji. Będą oni także włączeni w proces decyzyjny w przedsiębiorstwie.

Nadzór nad przedsiębiorstwem społecznym w zakresie spełniania obowiązków wynikających z projektu ustawy sprawowany jest przez wojewodę.

Tworzenie i funkcjonowanie PS będzie mogło zostać wsparte ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, lub ze środków pochodzących z budżetu UE.

Zatrudnienie i reintegracja w PS wspomagane będą m.in. poprzez:

- jednorazową dotację na utworzenie stanowiska pracy dla osób skierowanych przez powiatowy urząd pracy do pracy w przedsiębiorstwie społecznym,
- finansowanie kosztów wynagrodzenia zatrudnionego skierowanego przez powiatowy urząd pracy do pracy w przedsiębiorstwie społecznym,
- refundację, przez okres realizacji indywidualnego planu reintegracyjnego, części wynagrodzenia, odpowiadającej składce należnej od zatrudnionego na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe oraz części kosztów osobowych pracodawcy odpowiadającej składce na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe,
- w przypadku zatrudnienia osoby skierowanej przez jednostkę reintegracyjną na nieodpłatną praktykę zawodową, możliwość otrzymania wsparcia jak dla zatrudnionego skierowanego przez powiatowy urząd pracy, przez okres 12 miesięcy w wysokości nie wyższej niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- na zasadach określonych w przepisach odrębnych PS będzie przysługiwać zwolnienie od podatku dochodowego od osób prawnych w części przeznaczonej na reintegrację zawodową i społeczną pracowników, o których mowa w art. 5 ust. 2 tej projektowanej ustawy lub na inwestycje i rozwój tych przedsiębiorstw w zakresie realizacji celów, o których mowa w art. 4 projektowanej ustawy. Przewidziano w projekcie mechanizmy nadzoru i kontroli, zabezpieczając przed ryzykiem ewentualnego nadużywania statusu PS w celu uzyskania przywilejów podatkowych i

wsparcia finansowego państwa,

- w przypadku zakupu produkcji lub usług wytworzonych lub świadczonych przez PS zatrudniający co najmniej 10 pracowników lub zakład aktywności zawodowej możliwe będzie obniżenie wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej lub będący przedsiębiorstwem społecznym będzie mógł otrzymać dofinansowanie w wysokości do 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz zwrot kosztów modernizacji obiektów i pomieszczeń, transportowych, administracyjnych wynikających z dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej.

Ponadto podmioty ekonomii społecznej, w tym PS będą mogły uzyskać środki w ramach resortowych lub rządowych programów na rzecz rozwoju ekonomii społecznej m.in. na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw społecznych oraz wzmacnianie ich potencjału innowacyjnego i rozwojowego, zatrudnienie w przedsiębiorstwach społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, podnoszenie wiedzy, kompetencji i kwalifikacji osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej, budowania wspólnych przedsięwzięć przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej na rzecz rozwoju ich potencjału oraz rozwoju lokalnego, realizację usług społecznych.

Projekt ustawy przewiduje dodatkowo możliwość finansowania rządowych lub resortowych programów na rzecz rozwoju ekonomii społecznej ze środków Funduszu Pracy, na podstawie umowy zawieranej między ministrem właściwym do spraw pracy i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego. Rozwiązanie to ma charakter fakultatywny. Środki Funduszu Pracy przeznaczone na finansowanie tych programów, przekazywane będą w wysokości nie wyższej niż 20 mln zł rocznie

Podmioty ekonomii społecznej będą mogły również skorzystać z dedykowanych usług wsparcia zapewnianych przez marszałka województwa, świadczonych przez akredytowane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego podmioty, w zakresie: animacji, tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności PS oraz podejmowania przez te podmioty działań reintegracyjnych, odpłatnej działalności pożytku publicznego lub działalności gospodarczej, wzmacniania potencjału kadrowego, finansowego i innowacyjnego.

Zagadnienia związane z ekonomią społeczną zostaną także włączone do strategii rozwiązywania problemów społecznych tworzonych w gminach i powiatach. W ramach diagnozy społecznej jednostka samorządu terytorialnego (JST) będzie zobowiązana dokonać oceny potencjału podmiotów ekonomii społecznej w zakresie realizacji usług społecznych. Dodatkowo, w strategii rozwiązywania problemów społecznych gmina lub powiat określi które zadania publiczne i usługi społeczne będą zlecane w trybach, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub ustawie o ekonomii społecznej. W ustawie o ekonomii społecznej zaproponowano wprowadzenie nowych trybów zlecania realizacji usług społecznych. Organ administracji publicznej będzie mógł zlecić realizację usług społecznych, w szczególności przewidzianych w strategiach gminnych i powiatowych do realizacji w pierwszej kolejności przez podmioty ekonomii społecznej, poprzez udzielenie dotacji celowej po dokonaniu wyboru w nowych trybach:

- negocjacyjnym
- partnerstwa publiczno-społecznego
- po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert z odpowiednim zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z zastrzeżeniem, że nie wymaga się od oferenta wniesienia wkładu własnego oraz że oferty składać mogą podmioty ekonomii społecznej.

Zaproponowane rozwiązanie ma charakter fakultatywny. Umożliwia JST dokonanie wyboru trybu kontraktowania usługi najbardziej adekwatnego do zaspokajania lokalnych potrzeb. To JST decydować będzie, które z usług zleci PES w trybach projektowanej ustawy, a które udzielać będzie na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

Projekt ustawy przewiduje również, że rozwój ekonomii społecznej wspierany będzie przez władze publiczne za pomocą programu na rzecz rozwoju ekonomii społecznej oraz programów wojewódzkich na rzecz rozwoju ekonomii społecznej tworzonych na podstawie przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Za kreowanie polityki publicznej w zakresie rozwoju ekonomii społecznej, przy wsparciu Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, będzie odpowiadał minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, który w świetle projektu będzie koordynować działania organów administracji rządowej w zakresie ekonomii społecznej. Natomiast na szczeblu województwa, za koordynację działań w tym zakresie odpowiadać ma marszałek województwa przy pomocy regionalnego ośrodka polityki społecznej oraz przy wsparciu Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Podsumowując, szeroka grupa podmiotów ekonomii społecznej, działających w różnych formułach organizacyjno-prawnych (w szczególności organizacje pozarządowe) uzyska dostęp do różnorodnych form wsparcia.

Nowe tryby zlecania realizacji usług społecznych (negocjacyjny, partnerstwo publiczno - społeczne, zamówienia zastrzeżone) będą natomiast dostępne dla wszystkich podmiotów ekonomii społecznej.

Projektowana ustawa zakłada także instrumenty, które będą nową formą wsparcia dla wszystkich wymienionych powyżej podmiotów, łącznie ze spółdzielniami socjalnymi), po uzyskaniu statusu PS. Są to:

- obniżenie wpłat na PFRON w przypadku zakupu produkcji lub usług wytworzonych lub świadczonych przez przedsiębiorstwo społeczne zatrudniające co najmniej 10 pracowników lub ZAZ;
- dofinansowanie w wysokości do 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz zwrot kosztów modernizacji obiektów i pomieszczeń,

transportowych, administracyjnych wynikających z zatrudnienia osoby niepełnosprawnej (podobny instrument dotychczas przysługiwał jedynie WTZ);

Przewidziane zostały również formy wsparcia dotychczas dostępne jedynie spółdzielniom socjalnym, a projektowana ustawa rozszerza (po spełnieniu określonych warunków związanych z uzyskaniem statusu PS) zakres ich dostępności także dla organizacji pozarządowych, spółdzielni pracy, spółdzielni inwalidów i niewidomych oraz podmiotów prowadzących centra i kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej. Są to:

- jednorazowe dotacje na utworzenie stanowiska pracy dla osób skierowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy do pracy w przedsiębiorstwie społecznym;
- finansowania części kosztów zatrudniania osób skierowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy do pracy w przedsiębiorstwie społecznym;
- refundacji części wynagrodzenia oraz części kosztów osobowych pracodawcy przez okres realizacji indywidualnego planu reintegracyjnego;
- wsparcia jak dla zatrudnionego skierowanego przez PUP, przez okres 12 miesięcy w wysokości nie wyższej niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, w przypadku zatrudnienia osoby skierowanej przez jednostkę reintegracyjną na nieodpłatną praktykę zawodową;
- zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych w części przeznaczony na reintegrację zawodową i społeczną pracowników, o których mowa w art. 5 ust. 2 tej projektowanej ustawy lub na inwestycje i rozwój tych przedsiębiorstw.

Nie ma możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków niż legislacyjne.

### **3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?**

Podmioty ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwa społeczne zostały zidentyfikowane w obowiązujących regulacjach ustawowych w wielu krajach OECD/UE. Istnieją różnorodne typy i rodzaje przedsiębiorstw społecznych, różniące się formami prawnymi. Brak ujednoczenia w zakresie nazewnictwa, utrudniający prowadzenie badań prawno-porównawczych, możliwy jest do rozwiązania poprzez wprowadzanie regulacji prawnych, wskazujących przesłanki pozwalające nabywać status przedsiębiorstwa społecznego niezależnie od posiadanej formy prawnej.

Na poziomie UE przedsiębiorczość społeczna jest szeroko wspierana przez różne inicjatywy, których celem jest stworzenie odpowiedniego otoczenia prawnego, administracyjnego i finansowego dla przedsiębiorstw społecznych, ale także umożliwienie państwom członkowskim ich indywidualnej regulacji.

Regulacje dotyczące sfery ekonomii społecznej funkcjonują m.in. w następujących krajach:

- Francja (Ustawa krajowa o gospodarce społecznej i solidarnej);
- Włochy (m.in. Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym);
- Belgia (Ustawa o gospodarce społecznej);
- Słowacja (Ustawa w sprawie gospodarki socjalnej i organizacji socjalnych oraz zmiany i uzupełnienia niektórych ustaw);
- Słowenia (Ustawa o przedsiębiorczości społecznej);
- Rumunia (Ustawa o gospodarce społecznej);
- Hiszpania (Krajowa Ustawa o gospodarce społecznej);
- Portugalia (Ustawa Ramowa o Ekonomii Społecznej).

Krajowe programy o kompleksowym charakterze, mające na celu rozwój ekonomii społecznej zostały przyjęte m.in. przez:

- Bułgarię (Plan działania na rzecz ekonomii społecznej);
- Polskę (Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej);
- Portugalię (Porozumienie krajowe między rządem a sektorem społecznym);
- Rumunię (ar – program wsparcia konacji gospodarki społecznej, w ramach POCU);
- Hiszpanię (Krajowy program wsparcia gospodarki społecznej oraz POISES – program operacyjny na rzecz włączenia społecznego i gospodarki społecznej).
- Szwecję (Wieloletni program na rzecz wsparcia przedsiębiorstw społecznych działających w dziedzinie integracji na rynku pracy);
- Wielką Brytanię (Porozumienie między rządem a sektorem wolontariatu i obywatelskim).

Trend rozwoju ekonomii społecznej widoczny jest na poziomie polityki europejskiej. Kraje członkowskie Unii Europejskiej konsekwentnie apelują o uwzględnianie ekonomii społecznej w ramach polityk unijnych oraz podejmują działania na rzecz jej rozwoju, co wyrażone zostało m.in. w Deklaracji Bratysławskiej, Deklaracji Luksemburskiej oraz Deklaracji Madryckiej.

Oprócz szczególnych ustaw o gospodarce społecznej, pojawiły się nowe projekty ustaw i inne inicjatywy instytucjonalne, takie jak systemy akredytacji, oznakowania oraz duże międzynarodowe, wieloletnie plany, co pokazuje rosnące zainteresowanie rządów tym obszarem. Dodatkowo zatwierdzone zostały reformy dotyczące szczególnych części gospodarki społecznej (trzeciego sektora społecznego, przedsiębiorstw społecznych trzeciego sektora, spółdzielni i innych), np. we Włoszech i w Hiszpani).

Wielka Brytania

Termin przedsiębiorstwa społecznego, powstał w Wielkiej Brytanii. W koncepcjach państw anglosaskich przedsiębiorstwo społeczne obejmuje wszystkie formy prawne firm prywatnych i organizacji (for-profit i non-profit) mających na celu osiągnięcie celów społecznych. Z reguły w koncepcjach tych przedsiębiorstwo społeczne to instytucja prowadząca działalność gospodarczą, która wyznacza sobie cele ściśle społeczne i która inwestuje wypracowane nadwyżki w działalność lub we wspólnotę, zamiast kierować się potrzebą osiągania maksymalnego zysku na rzecz akcjonariuszy lub wspólników. Najbardziej aktualne szacunki wskazują, że w Wielkiej Brytanii działa około 68 000 przedsiębiorstw społecznych.

Wielka Brytania jest jednym z najbardziej innowacyjnych krajów na świecie, jeśli chodzi o wprowadzanie nowych pomysłów na finansowanie inwestycji społecznych. W wielu obszarach związanych z inwestycjami społecznymi Wielka Brytania przewodzi na rynku międzynarodowym. Stworzenie dedykowanego inwestycjom społecznym funduszu – Big Society Capital wraz ze stworzeniem produktów inwestycyjnych takich jak np.: obligacje społeczne (ang. social-impact bonds) czy też obligacje dobroczynne (ang. charity bonds), sprawiają że Wielka Brytania jest liderem w tym zakresie. W Wielkiej Brytanii istnieje również system ulg podatkowych. Ulga podatkowa dla inwestycji społecznych jest specjalnym uprzywilejowaniem podatkowym dla inwestorów indywidualnych, którzy chcieliby zainwestować swoje pieniądze w przedsiębiorstwa społeczne. Narzędzie to zostało wprowadzone w roku 2014 po szeroko przeprowadzonych konsultacjach z przedsiębiorstwami społecznymi oraz inwestorami. Głównym celem stworzenia ulgi było „wsparcie przedsiębiorstw społecznych poszukujących źródeł zewnętrznego finansowania poprzez wprowadzenie bodźców dla osób prywatnych, aby inwestowali w przedsiębiorstwa społeczne. W ramach ulgi inwestorzy mogą odpisać od swoich zobowiązań podatkowych 30% wartości inwestycji w przedsiębiorstwo społeczne. Inny rodzajem ulgi podatkowej powiązanej z przedsiębiorczością społeczną jest ulga w instytucje mikrofinansowe zajmujące się wspieraniem przedsiębiorstw w najbardziej wykluczonych społecznie obszarach. W ramach ulgi inwestorzy nie mogą bezpośrednio inwestować w przedsiębiorstwa społeczne, lecz pośrednio – inwestując w licencjonowane instytucje mikrokredytowe, które następnie wspierają biznesy w społecznościach zagrożonych wykluczeniem. Inwestor może otrzymać ulgę podatkową w wysokości 5% zainwestowanej sumy co roku przez okres 5 lat, co w sumie akumuluje się do maksymalnej ulgi w wysokości 25% po 5 latach inwestycji. Ulga jest dostępna zarówno dla osób indywidualnych jak i firm.

#### Włochy

Polska ustawa o spółdzielniach socjalnych wzorowana była m. in. na rozwiązaniach włoskich. Zapoczątkowany we Włoszech w latach 70 XX w. sektor gospodarki społecznej, będący reakcją na wysoki poziom bezrobocia, z biegiem lat stał się kluczowym partnerem państwa w realizacji zadań publicznych w obszarze spraw społecznych. Rola spółdzielczości we Włoszech znajduje potwierdzenie w Konstytucji. W roku 1991 Włosi jako pierwsi w Europie wprowadzili ustawę o spółdzielniach socjalnych, będących szczególną formą przedsiębiorstwa świadczącego usługi społeczne lub działającego na rzecz integracji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Prawna regulacja statusu takich przedsiębiorstw umożliwiła także państwu systematyczne ich wspieranie. W roku 2000 przyjęto ustawę sankcjonującą zasadę subsydiarności i znającą prawnie społeczną rolę sektora pozarządowego. We Włoszech prawo reguluje funkcjonowanie takich podmiotów działających na zasadach solidarnościowych, jak: organizacje pozarządowe, organizacje wolontariatu, spółdzielnie socjalne, fundacje bankowe, stowarzyszenia awansu społecznego, przedsiębiorstwa społeczne. Od 2006 roku we Włoszech definicja przedsiębiorstwa społecznego jest uregulowana prawnie.

Jeśli chodzi o ulgi podatkowe to system we Włoszech jest dość bogaty w rozwiązania i co najważniejsze oprócz istniejących od wielu lat ulg (jak np. dla podmiotów ekonomii społecznej typu A czy B Włochy starają się wprowadzać bardzo innowacyjne rozwiązania w ostatnich latach również dla innych typów biznesów społecznych. Zaczynając od spółdzielni socjalnych (zarówno typu A czy typu B) zwolnione są one z podatku dochodowego od firm, który wynosi we Włoszech obecnie 24%. Oprócz zwolnienia od podatku dochodowego od firm, spółdzielnie socjalne mają również ulgę na podatek VAT, który płacą w wysokości 0% lub 5%, w przeciwieństwie do firm, które zobowiązane są płacić stawkę VAT w wysokości 22%. Jeśli chodzi o spółdzielnie typu B (o celu integracji zawodowej) to zwolnione są one również w całości ze składek ubezpieczeniowych za pracowników, którzy podejmują integrację w ramach ich działań. Dotacje na rzecz spółdzielni socjalnych przez osoby prywatne i organizacje mogą zostać odpisane od podatku. Wśród instrumentów, które już są obecne we Włoszech można wymienić obligacje społeczne, czy też social venture capital. Obligacje społeczne są to umowy finansowe, w ramach których prywatni inwestorzy dostarczają z góry kapitał na dostarczenie usług, a następnie mogą uzyskać zwrot z inwestycji na końcu ze strony płatnika (najczęściej rządu), pod warunkiem, że ustalone wyniki zostały osiągnięte. Wśród innowacyjnych pomysłów rządu włoskiego pojawiła się nowa legislacja dotycząca innowacyjnych start-upów, a w szczególności tzw. „innowacyjne start-upy z celem społecznym”. Muszą one spełniać różne kryteria m.in. istnieć poniżej 5 lat, nie wypłacać zysków, wytwarzać produkt o wysokiej technologicznie wartości i być innowacyjne (mierzone ilością zatrudnionych doktorów/doktorantów lub procentem budżetu wydawanym na badania i rozwój). Start-up z celem społecznym musi działać w specyficznych obszarach, które są określone przez ustawodawcę jako istotne społecznie. Organizacje, które spełniają te warunki mogą liczyć na kilkanaście ulg: ulgę podatkową na zatrudnienie wysoko wykwalifikowanej kadry w wysokości 35% w trakcie pierwszego roku zatrudnienia; ulgi podatkowe na inwestycje prywatne i korporacyjne) w start-upy z misją społeczną; specjalne udogodnienia w zakresie płacenia podatku VAT, które w momencie rozpoczęcia działalności mogą zwiększyć płynność firmy.

#### Belgia

Rozwój ekonomii społecznej w Belgii jest postrzegany jako reakcja na istotne zmiany. W latach 90-tych

XX w. wprowadzono pojęcie przedsiębiorstwa „o celach społecznie użytecznych” lub „o celach społecznych”. Belgijski nurt ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej korzysta ze stosunkowo rozbudowanych rozwiązań prawnych. Forma prawna spółki o celach społecznych (non-profit) powstała w odpowiedzi na zjawisko polegające na tym, że liczne stowarzyszenia prowadzące działalność w celach niezarobkowych skłaniały się ku bazowaniu na działalności komercyjnej (co pierwotnie było niedozwolone nawet w przypadku niedystrybuowania zysku pomiędzy członków), gdy tymczasem inne spółki komercyjne, prowadząc komercyjną działalność nie były ukierunkowane na przynoszenie zysku udziałowcom (co było sprzeczne z prawną definicją spółki). W nowoczesnych podmiotach ekonomii społecznej w Belgii coraz bardziej upowszechniają się pojęcia zyskowności i wydajności ekonomicznej, jednocześnie przedsiębiorczość społeczna stwarza nowe możliwości integracji osób społecznie zmarginalizowanych. Obecnie w Belgii dąży się do poprawy stanu wiedzy na temat sektora ekonomii społecznej, szerszego wykorzystania zamówień publicznych jako instrumentu stymulującego rozwój przedsiębiorstw społecznych oraz stworzenia trwałego systemu finansowego o charakterze solidarnościowym, opartego na korzyściach podatkowych związanych z inwestowaniem kapitału, nowych dedykowanych instrumentach finansowych oraz na specjalnym statusie formalno-prawnym instytucji finansowych o charakterze solidarnościowym. Przedsiębiorstwa integrujące przez pracę oraz warsztaty terapii zajęciowej w Belgii mogą skorzystać ze zredukowanej stawki VAT do 6% z 21% w przypadku produktów wytworzonych przez te organizacje, kiedy sprzedają używane lub przetworzone materiały (np. odzież lub elektronikę).

#### Francja

Do sektora ekonomii społecznej we Francji zalicza się wszelkiego rodzaju spółdzielnie, towarzystwa wzajemnej pomocy (ubezpieczeniowe lub opieki zdrowotnej i pomocy społecznej) oraz większość stowarzyszeń zarządczych i fundacji. Ekonomia społeczna jest zidentyfikowana na poziomie struktury instytucji rządowych poprzez formułę organizacyjną dedykowaną wspieraniu tego sektora. Podmioty ekonomii społecznej mają nadawany formalny status, co pozwala na ich łatwą identyfikację. Rozwiązania ustawowe regulują zasady funkcjonowania tzw. fundacji ekonomii społecznej, spółdzielni solidarności społecznej, czy też przedsiębiorstw społecznych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu. Regulowane są także możliwości wspierania finansowego tego typu podmiotów. W ramach ekonomii społecznej znacząco rozbudowany jest sektor tzw. finansów arnych, finansujących z wypracowanych oszczędności projekty i przedsiębiorstwa o charakterze społecznym, za zgodą osób oszczędzających na zmniejszenie wypłaty wypracowanych zysków.

Francja posiada jeden z najbardziej rozwiniętych systemów finansowania inwestycji społecznych w Europie. Mimo to dopiero w 2014 roku udało się stworzyć legislację umożliwiającą tworzenie bytu przedsiębiorstwa społecznego pod nazwą przedsiębiorstwa ekonomii społecznej i solidarnościowej. System ulg podatkowych dla przedsiębiorstw społecznych we Francji jest dość skomplikowany. Fundacje nie płacą podatku VAT, ani podatku od firm jeśli prowadzą działalność gospodarczą związaną z ich celem statutowym; osoby prywatne mogą odliczyć od podatku, aż do 66% dochodu przekazanego na cele społeczne i do 75% jeśli wsparli organizacje zajmujące się darmowymi posiłkami, opieką i zakwaterowaniem osób wykluczonych, firmy mogą odliczyć od podatku 60% przekazanych kwot na cele społeczne. Francja eksperymentuje z nowymi rodzajami inwestycji społecznych, tak jak np.; kontrakty oparte na społecznym wpływie, które zostały wprowadzone w roku 2016.

#### Słowacja

Dyskusja na temat instytucjonalizacji prawnej przedsiębiorstw społecznych na Słowacji rozpoczęła się po przystąpieniu do Unii Europejskiej. Najnowsze przepisy zostały wprowadzone ustawą 112/2018 z 13 marca 2018 r., w sprawie gospodarki socjalnej i organizacji socjalnych oraz zmiany i uzupełnienia niektórych ustaw, która weszła w życie 1 maja 2018 r. Przepisy ustanawiają podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, organizacje sektora ekonomii społecznej wspierających przedsiębiorstwa w szeroko rozumianym obszarze ekonomii społecznej oraz określa rolę administracji w sferze ekonomii społecznej. Ekonomia społeczna jest sumą działalności produkcyjnej, dystrybucyjnej lub konsumenckiej prowadzonej poprzez działalność gospodarczą lub działalnością niegospodarczą niezależnie od organów państwowych, których głównym celem jest osiągnięcie pozytywnego wpływu społecznego.

Podmiotem ekonomii społecznej na Słowacji jest stowarzyszenie obywatelskie, fundacja, fundusz nieinwestycyjny, organizacja non-profit, kościół szczególnego przeznaczenia, firma handlowa, spółdzielnia lub osoba fizyczna - przedsiębiorca będący pracodawcą, który: nie jest w większości nadzorowane przez władze państwowe, angażuje się w działalność gospodarczą lub działalność niemającą charakteru gospodarczego w zakresie ekonomii społecznej oraz prowadzi działalność nie wyłącznie w celu czerpania zysków. Przedsiębiorstwo społeczne jest podmiotem ekonomii społecznej, który prowadzi działalność gospodarczą na własną odpowiedzialność, którego głównym celem jest osiągnięcie wymiernego pozytywnego wpływu społecznego. Ponad 50% zysku z działalności gospodarczej po opodatkowaniu przeznaczają na osiągnięcie pozytywnego wpływu społecznego. Status przedsiębiorstwa społecznego uzależniony jest również od demokratycznego zarządzania.

Za nadawanie statusu przedsiębiorstwa społecznego i nadzór odpowiedzialne jest Ministerstwo Pracy, Spraw Socjalnych i Rodziny Republiki Słowackiej

Wsparcie dla przedsiębiorstw społecznych ma postać pomocy inwestycyjnej i wyrównawczej w formie instrumentów finansowych, bezzwrotnych wkładów finansowych np. wkładu finansowego na wsparcie tworzenia i utrzymania miejsc pracy, dotacji, sprzedaży lub wynajmu nieruchomości po cenie niższej niż wartość rynkowa, ulgi w podatku dochodowym, Możliwe jest zastrzeżenie prawa uczestniczenia w zamówieniach publicznych tylko dla zarejestrowanych integracyjnych przedsiębiorstw społecznych. Jeśli chodzi o ramy fiskalne, w przypadku przedsiębiorstw społecznych zarejestrowanych na



podstawie kodeksu handlowego (najczęściej jako spółki z o.o.), nie ma znaczących różnic w opodatkowaniu w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami. Odrębne opodatkowanie może być stosowane tylko wtedy, gdy przedsiębiorstwo społeczne ma formę prawną organizacji non-profit, takiej jak stowarzyszenie obywatelskie, organizacja pożytku publicznego lub organizacja składkowa. Przedsiębiorstwa społeczne zarejestrowane jako organizacje non-profit mogą ubiegać się o dodatkowe wsparcie z funduszy publicznych, w tym „1% podatku”. Ten system jest uważany za jedno z najważniejszych narzędzi przyczyniających się do stabilności finansowej organizacji non-profit. Organizacje mogą ubiegać się o te pieniądze od 1 stycznia 2001 roku. Po wprowadzeniu tej możliwości dla osób fizycznych, parlament słowacki w 2002 roku podjął decyzję o jej rozszerzeniu na osoby prawne.

#### Słowenia

W Słowenii dziedzina przedsiębiorczości społecznej jest regulowana przez ustawodawstwo krajowe. W 2011 roku przyjęto ustawę o przedsiębiorczości społecznej która reguluje działalność przedsiębiorstw społecznych w tym wymóg ustanowienia Rady ds. Przedsiębiorczości Społecznej oraz przyjęcie krajowej strategii rozwoju przedsiębiorczości społecznej wraz z programem środków służących jej wdrażaniu. Ustawa o przedsiębiorczości społecznej ma na celu umożliwienie funkcjonowania otwartego modelu przedsiębiorczości społecznej. Pozwala na stworzenie przedsiębiorstwa społecznego bez względu na formę prawną. Słoweńska ustawa o przedsiębiorczości społecznej przewiduje dwie formy przedsiębiorstwa społecznego tzw. typu A i typu B. Przedsiębiorstwo społeczne typu A jest przeznaczone dla przedsiębiorstw które chcą osiągnąć pozytywne skutki społeczne środowiskowe i ekonomiczne. Ustawa zawiera wykaz działań dla tego rodzaju przedsiębiorstw społecznych takie jak ochrona socjalna wsparcie rodziny osób niepełnosprawnych nauka edukacja i opieka nad dziećmi opieka i promocja zdrowia zapewnienie włączenia społecznego promowanie zatrudnienia i szkolenia zawodowego osób bezrobotnych lub zagrożonych bezrobociem. Przedsiębiorstwo typu B jest natomiast nastawione na pracowników a nie na rodzaj działalności. Takie przedsiębiorstwo społeczne może zostać utworzone w celu zatrudniania osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i musi zatrudniać co najmniej jedną trzecią takich pracowników. Ustawa reguluje także pojęcie i cele przedsiębiorczości społecznej: „przedsiębiorczość społeczna oznacza aktywność ekonomiczną w specjalnych warunkach zatrudnienia w produkcji i sprzedaży produktów lub usług na rynku gdzie zysk nie jest ani jedynym ani głównym celem działania”. Przedsiębiorczość społeczna wzmacnia arność społeczną i spójność zachęca do zaangażowania ludzi i wolontariatu zwiększa innowacyjną zdolność firmy do rozwiązywania problemów społecznych gospodarczych środowiskowych i innych zapewnia dodatkową gamę produktów i usług w interesie publicznym rozwijając nowe miejsca pracy możliwości zapewniając dodatkowe miejsca pracy i integrację społeczną oraz profesjonalną reintegrację najbardziej wrażliwych grup na rynku pracy (cele przedsiębiorczości społecznej). W Słowenii nadrzędnym celem przedsiębiorczości społecznej jest tworzenie miejsc pracy dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i mających mniejsze możliwości zatrudnienia (starsi pracownicy osoby poszukujące pracy po raz pierwszy osoby które wyszły z uzależnienia byli więźniowie osoby niepełnosprawne osoby niepełnosprawne itp.). Oprócz tworzenia miejsc pracy cechą przedsiębiorstw społecznych jest wykonywanie działań użytecznych społecznie np. produkcja żywności ekologicznej praca z młodzieżą promocja uczciwego handlu i promocja zdrowego stylu życia. Udział oficjalnie zarejestrowanych przedsiębiorstw społecznych w Słowenii jest bardzo niski szczególnie w porównaniu z innymi rozwiniętymi krajami. Ponieważ na Słowenii działa około 130 000 aktywnych firm a tylko 251 z nich ma status przedsiębiorstw społecznych to drugie stanowią tylko 02% populacji co stanowi nieznaczny udział. Przyczyna leży głównie w restrykcyjnych ramach prawnych, które określają warunki uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego.

#### 4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Bezrobotni, w tym w szczególności bezrobotni długotrwale w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Liczba bezrobotnych – 1 011 689 osób - maj 2020 r.  liczba bezrobotnych długotrwale – 458 482 osób - maj 2020 r.	Sprawozdanie MRiPS-01 o rynku pracy	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych. -możliwość dofinansowania utworzenia stanowiska pracy, kosztów wynagrodzenia czy refundację części wynagrodzenia odpowiadającej składce na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i

			chorobowe.
Poszukujących pracy w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Liczba osób poszukujących pracy - 24 899 osób - maj 2020 r.  wg wieku – marzec 2020 r. 18-24 - 970 25-34 - 4 299 35-44 - 5 853 45-54 - 5 296 55-59 - 2 646 60 lat i więcej - 4 298  Szacunkowa liczba osób do 30 r. ż. oraz 50+ posiadających status osoby poszukującej pracy – ok. 13 tys.	Sprawozdanie MRiPS-01 o rynku pracy	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych.
Osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujące innej pracy zarobkowej	26 992 niepozostające w zatrudnieniu	Informacje własne MRiPS	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych. - możliwość dofinansowania utworzenia stanowiska pracy, kosztów wynagrodzenia czy refundację części wynagrodzenia odpowiadającej składce na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe.
Niepełnosprawnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	3 007 tys. osób, w tym: - 848 tys. o znacznym stopniu niepełnosprawności, - 1408 tys. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - 750 tys. o lekkim stopniu niepełnosprawności lub równoważne	Dane z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za IV kwartał 2019 (liczba osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej)	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych. - możliwość dofinansowania utworzenia stanowiska pracy, kosztów wynagrodzenia czy refundację części wynagrodzenia odpowiadającej składce na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe.
Osoby, o których mowa w art. 2 pkt 1a i 1b ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu	Absolwenci CIS – 5 946 osób Absolwenci KIS – 2 691 osób	Centralna Aplikacja Statystyczna MRiPS – sprawozdawczość	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym



socjalnym		zbiorcza CIS/KIS 2019 r.	- działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych.
Osoby spełniające kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	4 186,8 tys. - osoby poniżej progu ubóstwa ustawowego <sup>1</sup> (także dzieci i osoby starsze) 1 193,6 tys. – beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego (ubodzy beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej); 728,1 tys. w wieku produkcyjnym, z tego: 103,9 tys. pracujących 314,7 tys. bezrobotnych 309,5 tys. biernych zawodowo	GUS- Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2018 r.	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych.
Osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujące innej pracy zarobkowej w rozumieniu art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Liczba poszukujących pracy niepełnosprawnych niepozostających w zatrudnieniu – 9 490 osób - maj 2020 r.	Sprawozdanie MRiPS-01 o rynku pracy	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych. -możliwość dofinansowania utworzenia stanowiska pracy, kosztów wynagrodzenia czy refundację części wynagrodzenia odpowiadającej składce na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe.
Osoby usamodzielniane, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	3918	GUS – Piecza zastępcza w 2019 r.	- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych.
Osoby z	Ponad 1.6 mln osób – leczyło się w	GUS - Zdrowie i	- jedna z kategorii osób, które na

<sup>1</sup> GUS 2020, Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r.

<p>zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego</p>	<p>warunkach ambulatoryjnych w ciągu 2017 r. w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi, uzależnionych od alkoholu i innych substancji</p>	<p>ochrona zdrowia w 2018 r.</p>	<p>potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych.</p>
<p>Osoby opuszczające zakłady karne oraz pełnoletnie osoby opuszczające zakłady poprawcze;</p>	<p>80 tys. osób co roku opuszcza zakłady karne</p>	<p>NIK 2019 – Pomoc społeczna świadczona osobom opuszczającym zakłady karne <a href="https://www.nik.gov.pl/plik/id,21532,vp,24180.pdf">https://www.nik.gov.pl/plik/id,21532,vp,24180.pdf</a></p>	<p>- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych.</p>
<p>Osoby starsze w rozumieniu ustawy o osobach starszych (osoba, która ukończyła 60. rok życia)</p>	<p>W 2018 r. liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej wyniosła 9508,4 tys. osób</p>	<p>GUS -Sytuacja osób starszych w Polsce w 2018 r., Warszawa, Białystok 2020 r.</p>	<p>- jedna z kategorii osób, które na potrzeby regulacji statusu przedsiębiorstwa społecznego uznawana jest za zagrożoną wykluczeniem społecznym - działania podmiotów ekonomii społecznej w celu integracji zawodowej i społecznej - możliwość objęcia indywidualnym planem reintegracyjnym mającym na celu wzrost kompetencji i umiejętności zawodowych i społecznych.</p>
<p>Organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z wyjątkiem: partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych i fundacji utworzonych przez partie polityczne oraz</p>	<p>88,1 tys. (26,8 tys. organizacji prowadzących odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą),</p>	<p>GUS – Sektor non-profit w 2018 r.</p>	<p>Stanowi podmiot ekonomii społecznej w rozumieniu ustawy. Możliwość uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego w przypadku spełnienia kryteriów ustawowych. Posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiąże się z koniecznością spełnienia przesłanek warunkujących uzyskanie tego statusu, w tym partycypacyjną strukturą zarządzania, realizacją funkcji społecznych, spełnieniem wymagań dotyczących liczby zatrudnionych pracowników, obowiązkiem przygotowywania indywidualnych planów reintegracyjnych. Daje także możliwością korzystania ze wsparcia finansowego na utworzenie stanowisk pracy, subsydiów zatrudnieniowych,</p>

podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt. 1, 2 i 4 tej ustawy. W liczbie organizacji uwzględnione są koła gospodyń wiejskich.			zwolnień podatkowych. Nakłada także obowiązek sprawozdawczy i kontrolny, zakaz redystrybucji zysku.
Spółdzielnie pracy	0,5 tys.	GUS 2018 – Spółdzielczość sprzyjająca włączeniu społecznemu i zawodowemu	Stanowi podmiot ekonomii społecznej w rozumieniu ustawy. Możliwość uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego w przypadku spełnienia kryteriów ustawowych. Posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiąże się z koniecznością spełnienia przesłanek warunkujących uzyskanie tego statusu, w tym partycypacyjną strukturą zarządzania, realizacją funkcji społecznych, spełnieniem wymagań dotyczących liczby zatrudnionych pracowników, obowiązkiem przygotowywania indywidualnych planów reintegracyjnych. Daje także możliwością korzystania ze wsparcia finansowego na utworzenie stanowisk pracy, subsydiów zatrudnieniowych, zwolnień podatkowych. Nakłada także obowiązek sprawozdawczy i kontrolny, zakaz redystrybucji zysku.
Jednostki reintegracyjne przygotowujące do aktywności zawodowej i społecznej: warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym	Liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych ogółem 1 266 w tym: - 718 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), - 116 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), - 186 centrów integracji społecznej (CIS), - 246 klubów integracji społecznej (KIS),  402 jednostek założonych przez jednostki samorządu terytorialnego.	GUS - Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej i warsztaty terapii zajęciowej w 2018 r.;	Stanowi podmiot ekonomii społecznej w rozumieniu ustawy. Możliwość uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego przez podmiot prowadzący jednostkę reintegracyjną w przypadku spełnienia kryteriów ustawowych. Posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiąże się z koniecznością spełnienia przesłanek warunkujących uzyskanie tego statusu, w tym partycypacyjną strukturą zarządzania, realizacją funkcji społecznych, spełnieniem wymagań dotyczących liczby zatrudnionych pracowników, obowiązkiem przygotowywania indywidualnych planów reintegracyjnych. Daje także możliwością korzystania ze wsparcia finansowego na utworzenie stanowisk pracy, subsydiów zatrudnieniowych, zwolnień podatkowych. Nakłada także obowiązek sprawozdawczy i kontrolny, zakaz redystrybucji zysku.
Spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych	0,1 tys.	GUS 2018 – Spółdzielczość sprzyjająca włączeniu	Stanowi podmiot ekonomii społecznej w rozumieniu ustawy. Możliwość uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego w przypadku spełnienia

działające na podstawie ustawy z dnia 16 września 1982 - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2020 r. poz. 275, z późn. zm.)		społecznemu i zawodowemu	kryteriów ustawowych. Posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiąże się z koniecznością spełnienia przesłanek warunkujących uzyskanie tego statusu, w tym partycypacyjną strukturą zarządzania, realizacją funkcji społecznych, spełnieniem wymagań dotyczących liczby zatrudnionych pracowników, obowiązkiem przygotowywania indywidualnych planów reintegracyjnych. Daje także możliwością korzystania ze wsparcia finansowego na utworzenie stanowisk pracy, subsydiów zatrudnieniowych, zwolnień podatkowych. Nakłada także obowiązek sprawozdawczy i kontrolny, zakaz redystrybucji zysku
Spółdzielnie socjalne	1547 (spółdzielnie socjalne zarejestrowane w KRS niewykreślone i nie będące w likwidacji)	KRS 2019 r.	Stanowi podmiot ekonomii społecznej w rozumieniu ustawy. Możliwość uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego w przypadku spełnienia kryteriów ustawowych. Posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego wiąże się z koniecznością spełnienia przesłanek warunkujących uzyskanie tego statusu, w tym partycypacyjną strukturą zarządzania, realizacją funkcji społecznych, spełnieniem wymagań dotyczących liczby zatrudnionych pracowników, obowiązkiem przygotowywania indywidualnych planów reintegracyjnych. Daje także możliwością korzystania ze wsparcia finansowego na utworzenie stanowisk pracy, subsydiów zatrudnieniowych, zwolnień podatkowych. Nakłada także obowiązek sprawozdawczy i kontrolny, zakaz redystrybucji zysku.
Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego	1	Dane administracyjne	Koordynuje działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej: - prowadzi na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej elektroniczny wykaz przedsiębiorstw społecznych - określa kierunki rozwoju ekonomii społecznej - opracowuje, realizuje i monitoruje program na rzecz rozwoju ekonomii społecznej - koordynuje działania organów administracji rządowej w zakresie ekonomii społecznej - prowadzi działania z zakresu promocji ekonomii społecznej - przyznaje akredytację podmiotom udzielającym wsparcia podmiotom ekonomii społecznej oraz określa warunki i tryb przyznawania

			<p>akredytacji ;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prowadzi wykaz podmiotów akredytowanych</li> <li>- monitoruje funkcjonowanie sektora ekonomii społecznej we współpracy z Prezesem GUS</li> <li>- może opracować resortowe i rządowe programy na rzecz ekonomii społecznej</li> <li>- powołuje Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej – organ opiniodawczo-doradczy; - zapewnia obsługę administracyjno-biurową Komitetu</li> </ul>
Minister właściwy do spraw pracy			Przekazuje środki Funduszu Pracy na finansowanie rządowych lub resortowych programów na rzecz rozwoju ekonomii społecznej
Wojewodowie (Wydziały Polityki Społecznej)	16	Dane administracyjne	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wydaje decyzje o uzyskaniu i utracie statusu przedsiębiorstwa społecznego</li> <li>- zapewnienia nadzór nad działalnością i spełnianiem wymogów przedsiębiorstwa społecznego</li> <li>- weryfikuje poprawność i kompletności danych zawartych w sprawozdaniach merytorycznych składanych przez przedsiębiorstwa społeczne oraz przedstawia corocznie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego sprawozdanie zbiorcze z tych informacji,</li> <li>- akceptuje wniosek przedsiębiorstwa społecznego dot. kontynuacji realizacji indywidualnego planu reintegracyjnego powyżej 36 miesięcy,</li> </ul>
Marszałkowie województw (Regionalne Ośrodki Pomocy Społecznej)	16	Dane administracyjne	<p>Koordynuje w województwie działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- tworzy Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej,</li> <li>- opracowuje, realizuje i monitoruje regionalny program na rzecz rozwoju ekonomii społecznej zgodny ze strategią wojewódzką w zakresie polityki społecznej,</li> <li>- konsultuje programy oraz inne dokumenty w zakresie ekonomii społecznej,</li> <li>- koordynuje i monitoruje działania w zakresie usług społecznych w województwie, w tym działania zmierzające do zapewnienia równego dostępu do tych usług;</li> <li>- monitoruje działania podmiotów ekonomii społecznej w województwie,</li> <li>- zapewnia realizację zadania</li> </ul>

			publicznego polegającego na świadczeniu na rzecz podmiotów ekonomii społecznej usług wsparcia oraz na rzecz przedsiębiorstw społecznych, usług w zakresie zapewniania osobom zagrożonym wkluczeniem społecznym indywidualnego wsparcia w celu reintegracji zawodowej i społecznej, w szczególności poprzez sfinansowanie kosztów specjalisty ds. reintegracji, - zleca podmiotowi akredytowanemu przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego zadanie wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, finansowane z budżetu samorządu województwa oraz z budżetu środków europejskich
Jednostki samorządu terytorialnego	Gminy – 2478, powiaty - 380 Według stanu na 1 stycznia 2020 r. liczba gmin wynosi 2.477, w tym 66 miast na prawach powiatu, a powiatów 314.	Dane administracyjne	- opracowują diagnozę sytuacji społecznej, w tym potencjału podmiotów ekonomii społecznej w zakresie realizacji usług społecznych; określają zadania publiczne i usługi społeczne zlecane w nowych trybach.
Podmioty akredytowane do udzielania wsparcia podmiotom ekonomii społecznej	61	Dane własne MRiPS	- udzielanie wsparcia podmiotom ekonomii społecznej w zakresie: animacji, tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych oraz podejmowania przez te podmioty działań reintegracyjnych, odpłatnej działalności pożytku publicznego lub działalności gospodarczej, wzmocnienia potencjału kadrowego, finansowego i innowacyjnego, - możliwość pozyskiwania finansowania zadań w zakresie wsparcia podmiotów ekonomii społecznej z budżetu samorządu województwa oraz z budżetu środków europejskich.

#### 5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Prace nad projektem założeń ustawy o ekonomii społecznej rozpoczęły się w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 r., w partycypacyjnej formule, z udziałem interesariuszy, z aktywnym udziałem Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KKRES), który pozytywnie zaopiniował zarówno projekt założeń (2017 r.), jak i następnie przygotowany na tej podstawie pierwszy projekt samej ustawy (2018 r.) – rekomendując go do dalszych prac w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Na przełomie czerwca i lipca 2020 r. odbyły się zainicjowane przez Pełnomocnika ds. ESiS 4 debaty z przedstawicielami nauki i środowiska ekonomii społecznej dot. rozwiązań projektowanej ustawy.

Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.). Projekt będzie podlegał konsultacjom publicznym i międzyresortowym. Przebieg i efekty procesu konsultacji zostaną ujęte w raporcie podsumowującym. Projekt będzie konsultowany z organizacjami reprezentatywnymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.). Podstawa prawna prowadzenia konsultacji – art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z





składka zdrowotna												
Budżet Państwa – cz. 44 – Zabezpieczenie społeczne	9,62	2,42	4,19	5,95	6,43	6,94	7,51	8,12	8,79	9,52	10,32	79,84
<b>Saldo ogółem</b>	<b>-39,38</b>	<b>0,30</b>	<b>9,87</b>	<b>25,15</b>	<b>29,27</b>	<b>33,77</b>	<b>38,67</b>	<b>44,01</b>	<b>49,83</b>	<b>56,18</b>	<b>63,10</b>	<b>310,77</b>
ZUS	0,00	26,86	40,29	60,44	65,88	71,81	78,27	85,31	92,99	101,37	110,49	733,72
FP	-21,72	-13,13	-9,69	-4,53	-3,14	-1,62	0,03	1,83	3,80	5,94	8,27	-33,97
FS	0,00	1,26	1,89	2,84	3,09	3,37	3,67	4,00	4,36	4,76	5,19	34,43
FGŚP	0,00	0,09	0,13	0,20	0,21	0,23	0,25	0,28	0,30	0,33	0,36	2,37
NFZ	0,00	2,64	3,96	5,94	6,47	7,06	7,69	8,38	9,14	9,96	10,86	72,09
PFRON	-17,08	-25,62	-38,43	-57,65	-62,84	-68,50	-74,66	-81,37	-88,70	-96,69	-105,39	-716,93
Budżet Państwa	-0,46	5,55	7,75	11,97	13,10	14,34	15,70	17,17	18,77	20,53	22,44	146,85
JST	-0,11	2,65	3,97	5,96	6,49	7,08	7,71	8,41	9,16	9,99	10,89	72,20

Źródła finansowania	<p><u>Finansowanie wydatków:</u></p> <p>- wydatki budżetu państwa będą finansowane w części 44 – Zabezpieczenie społeczne. Obejmują koszt funkcjonowania Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, koszty procesu weryfikowania warunków i trybu przynawania i utraty akredytacji</p> <p><b>Wszelkie pozostałe finansowanie będzie się odbywać w ramach limitów wydatków poszczególnych jednostek sektora finansów bez konieczności angażowania dodatkowych środków ponad środki ujęte w ustawie budżetowej, a co za tym idzie nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel z budżetu państwa.</b></p> <p>Ze środków publicznych finansowane będą analogiczne rozwiązania adresowane obecnie do spółdzielni socjalnych. Wsparcie finansowane z FP oraz PFRON będzie miało charakter fakultatywny i będzie mogło zostać udzielone tylko w ramach limitu środków jakimi obecnie dysponują Powiatowe Urzędy Pracy.</p> <p>- zadania urzędów wojewódzkich związane z wydawaniem decyzji o uzyskaniu i pozbawieniu statusu PS, zapewnieniem nadzoru nad działalnością PS itd. będą finansowane w ramach dotychczas posiadanych środków z budżetu państwa w zakresie części 85 – Województwa</p> <p>- zadania JST nie są nowe, stanowią one zadanie o, którym mowa w art. 21 pkt 4a ustawy o pomocy społecznej. Zadaniem JST będzie również opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, w tym potencjału podmiotów ekonomii społecznej w zakresie realizacji usług społecznych i określenie zadań publicznych i usług społecznych zleczanych w nowych trybach. Zadanie to będzie realizowane przez JST w ramach już realizowanych obowiązków. Zadania związane z realizacją postanowień ww. przepisów finansowane będą w ramach środków posiadanych przez JST. Jednocześnie oczekuje się wpływu do JST środków z PIT oraz opłaty skarbowej.</p>
	<p><b>Saldo wpływu ustawy na sektor finansów publicznych jest zdecydowanie korzystne. Przewidywane dochody znacznie przewyższają wydatki sektora finansów publicznych.</b></p> <p>Wyliczenia oparto na następujących danych i założeniach:</p> <p><u>Liczba nowych PS</u></p> <p>Za punkt wyjściowy przyjęto liczbę przedsiębiorstw społecznych z listy PS prowadzonej przez MRiPS. Są to podmioty zweryfikowane i wspierane przez OWES. Na koniec 2019 r. było ich 1153. Od momentu utworzenia listy przedsiębiorstw społecznych przyrost liczby PS wyniósł 40%. Jednak uznano, że od momentu powstania listy w 2018 r., upłynął zbyt krótki czas aby móc prognozować wzrost liczby PS w długoterminowej perspektywie. Uznano za bardziej zasadne przyjęcie dynamiki wzrostu liczby PS w oparciu o wzrost liczby spółdzielni socjalnych w latach 2009 – 2019. Żeby stworzyć spółdzielnię socjalną trzeba spełnić podobne wymogi, jakie są potrzebne do nabycia statusu PS. Obecne uprawnienia spółdzielni socjalnych najbardziej przypominają te, które będą ofertowane PS i będą one podobną zachętą do rozwoju i tworzenia nowych PS. Dynamika powstawania spółdzielni socjalnych powinna w związku z tym najlepiej odzwierciedlać prognozowany przyrost liczby PS. Przez pierwsze 4 lata przyjęto dynamiczny przyrost liczby nowych PS. Jest to zjawisko często obserwowane, przy tworzeniu nowych podmiotów i nadawaniu im uprawnień. Analogicznie do średniego przyrostu liczby spółdzielni socjalnych przyjęto 50% przyrost liczby PS w perspektywie 4 lat. Przez kolejne 6 lat zakładany jest okres stabilizacji wzrostu, dlatego przyjęto wzrost 9%, czyli średni wzrost liczby spółdzielni socjalnych z ostatnich 6 lat.</p> <p><u>Liczba nowych miejsc pracy</u></p> <p>Jeżeli każde przedsiębiorstwo społeczne zatrudni minimum 3 osoby co najmniej na ½ etatu oznacza to w perspektywie 10-letniej powstanie ponad 10 tys. nowych miejsc pracy. Poniższa tabela przedstawia</p>
Dodatkowe informacje. w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

prognozowany skumulowany wzrost liczby nowych PS oraz skumulowany wzrost liczby miejsc pracy w perspektywie 10-letniej. W pierwszym roku zakładamy, że status przedsiębiorstwa społecznego uzyskają już istniejące podmioty, które spełniają kryteria PS, dlatego nie będą musiały zatrudniać nowych pracowników.

ROK	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
liczba nowych podmiotów	1150	1725	2587	3881	4230	4611	5026	5478	5971	6509	7095
liczba nowych miejsc pracy	0	2587	3880	5821	6345	6916	7539	8217	8956	9763	10642

#### Wydatki

- przewiduje się zmniejszenie wydatków Funduszu Pracy ze względu na zmniejszenie wydatków z tytułu zasiłków dla bezrobotnych (w tym składka na ubezpieczenie zdrowotne). Zmniejszenie wydatków zostało przedstawione w tabeli w części dotyczącej wydatków z minusem.

Zmniejszenie wydatków na zasiłki dla bezrobotnych zostało wyliczone poprzez pomnożenie rocznego zasiłku przez minimalną liczbę zatrudnionych osób oraz spodziewaną liczbę nowych PS w perspektywie 10 – letniej. Uwzględniono również fakt, że 17% osób bezrobotnych pobiera zasiłki dla bezrobotnych. Przyjęto również, że w związku z tym, że 22% osób w PS stanowią osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne będą stanowiły 78% (zasiłek rocznie na osobę. minimum 3 osoby w PS x 78% x 17,6% x liczba nowych PS)

Zatrudnienie osób bezrobotnych oznacza również zmniejszenie wydatków na składki zdrowotne za osoby bezrobotne podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne jest kwota odpowiadająca wysokości pobieranego zasiłku dla bezrobotnych. Obecnie jest to kwota 942,30 zł miesięcznie. Składka wynosi 9% podstawy wymiaru. W związku z tym policzono roczny koszt składki na osobę i pomnożono przez minimalną liczbę nowo zatrudnionych osób w PS (równocześnie oznacza to zmniejszenie przychodów NFZ).

- zmniejszą się również w związku z tym wydatki budżetu państwa, z którego opłacane są składki na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku niepobierania przez bezrobotnego zasiłku. Wtedy składka liczona jest od kwoty odpowiadającej wysokości zasiłku dla bezrobotnych, o której mowa w art. 72 wysokość zasiłku dla bezrobotnych ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (równocześnie oznacza to zmniejszenie przychodów NFZ).

- wydatki budżetu państwa finansowane w części 44 – Zabezpieczenie społeczne. Obejmują koszt funkcjonowania Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej został wyliczony w oparciu o plan finansowy na rok 2017 MRiPS w zakresie obsługi Rady Działalności Pożytku Publicznego w wysokości 72 tys. rocznie. Wydatki obejmą m.in. zwrot za delegacje członków Krajowego Komitetu na posiedzenia plenarne i posiedzenia zespołów, opracowanie ekspertyz, wynajem sal materiały na spotkania. Koszty te będą ponoszone od 2023 r. po zakończeniu projektów PO WER., w ramach których zapewnione jest finansowanie ww. kosztów.

- koszty procesu weryfikowania warunków i trybu przynawania i utraty akredytacji oparto na kosztach zaplanowanych na te działania w ramach projektu Zintegrowany system zapewnienia wysokiej jakości usług Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej. Koszty te będą ponoszone od 2024 r. po zakończeniu projektu i wyniosą łącznie 605 tys. zł:

- wydatki na zapewnienie obsługi i nadzoru systemu akredytacji obejmą stworzenie generatora wniosków o akredytację, modyfikacje i aktualizacje (45 tys. rocznie) oraz przeprowadzenie działań weryfikacyjnych np. audytów akredytacyjnych ( 42 rocznie x 11 tys. = 462 tys. zł)
- koszt prowadzenia procesu weryfikowania warunków i trybu przynawania i utraty akredytacji (bez kosztów wynagrodzeń) rocznie wyniesie 98 tys. (70 monitoringów – 1400 zł koszt jednostkowy monitoringu)

- projekt przewiduje, że tworzenie i funkcjonowanie przedsiębiorstwa społecznego może zostać wsparte ze środków publicznych z Funduszu Pracy (FP). na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. lub ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (w niektórych przypadkach obejmie również inne PES). Jedyną zmianą może dotyczyć przeznaczenia dostępnych środków ze względu na wzrost liczby podmiotów, którym wsparcie będzie przysługiwało. Wsparcie będzie mogło być jednak udzielone ograniczonej liczbie podmiotów i tylko do momentu wyczerpania środków w ramach wydzielonych

funduszy. W ramach limitu wydatków PFRON będzie możliwe również dofinansowanie w wysokości do 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych (art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.) oraz zwrot kosztów modernizacji obiektów i pomieszczeń, transportowych, administracyjnych wynikających z dodatkowych kosztów wynikających z zatrudnienia osoby niepełnosprawnej (art. 32 ust. 1 pkt 2) (szczegółowe wyliczenia w załączniku nr 1)

Zgodnie ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uprawnienia te obecnie przysługują zakładom pracy chronionej (ZPCH). Należy zaznaczyć, że 85% spółdzielni niewidomych i inwalidów będących podmiotami ekonomii społecznej posiada status ZPCH. Tak więc liczba nowo uprawnionych będzie nieznaczną (szczegółowe wyliczenia w załączniku nr 2).

W związku ze zmianą przepisów liczba sprzedających w rozumieniu art. 22 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zwiększy się o podmioty posiadające status przedsiębiorstwa społecznego zatrudniające co najmniej 10 pracowników oraz zakłady aktywności zawodowej. Spowoduje to, że w przypadku zakupu produkcji lub usług wytworzonych lub świadczonych przez ww. podmioty możliwe będzie obniżenie wpłat na PFRON. Zakres podmiotowy uprawnienia ulegnie jednak tylko nieznacznemu zwiększeniu. Jak wynika z danych MRiPS średnie zatrudnienie w ZAZ-ach wskazuje, że potencjalnie wszystkie były już uprawnione do bycia sprzedającym w myśl dotychczasowych przepisów. Zmiana może dotyczyć jednostkowych przypadków. (szczegółowe wyliczenia w załączniku nr 3).

- nie przewiduje się, że objęcie zwolnieniem od podatku dochodowego od osób prawnych w części przeznaczonej na realizację programu reintegracyjnego przedsiębiorstw społecznych przyniesie znaczące obniżenie wpływów do budżetu państwa i budżetów JST, z uwagi na obecnie obowiązujące już zwolnienie podatkowe dla spółdzielni socjalnych. Podmiotowy zakres uprawnienia w znacznej części będzie się pokrywał (szczegółowe wyliczenia w załączniku nr 4)

- Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może opracować resortowe lub rządowe programy na rzecz rozwoju ekonomii społecznej oraz finansowo wspiera te programy. Zgodnie z ustawą w ramach programu finansowane będą w szczególności działania wspierające rozwój ekonomii społecznej, tworzenie i rozwój przedsiębiorstw społecznych, zatrudnienie w przedsiębiorstwach społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, podnoszenie wiedzy, kompetencji i kwalifikacji osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej, budowania wspólnych przedsięwzięć przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej na rzecz rozwoju ich potencjału oraz rozwoju lokalnego, realizację usług społecznych.

- Minister właściwy do spraw pracy może przekazywać środki Funduszu Pracy na finansowanie resortowe lub rządowe programy na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Rozwiązanie to ma charakter fakultatywny. Środki Funduszu Pracy przeznaczone na finansowanie tych programów, przekazywane będą w wysokości nie wyższej niż 20 mln zł rocznie

#### Dochody

Zmiany przepisów będą miały korzystny wpływ na rynek pracy, co przełoży się na ograniczenie wydatków oraz zwiększenie dochodów sektora finansów publicznych.

Zwiększenie zatrudnienia oznacza zmniejszanie się wydatków na zasiłki okresowe z pomocy społecznej przyznawane z powodu bezrobocia oraz zmniejszenie wydatków na zasiłki dla bezrobotnych z FP. Równocześnie wzrost liczby pracujących oznacza wzrost dochodów budżetu państwa z opłaconych podatków PIT jak również przychodów funduszu ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych. Powyższe mierzalne korzyści stanowią element tzw. społecznej wartości dodanej, generowanej poprzez działalność przedsiębiorstw społecznych, rozumianej jako „dodatkowy zysk stanowiący pozytywny rezultat (dla ludzi, środowiska, wspólnoty lub lokalnej gospodarki) wytworzony przez organizację w trakcie tworzenia produktów lub dostarczania usług, za które klient czy odbiorca płaci”. Pomiar społecznej wartości dodanej poza ww. mierzalnymi korzyściami zawiera w sobie również szereg korzyści niemierzalnych, obejmujących wzrost poczucia przynależności społecznej i satysfakcji oraz poprawę sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin

Przychody ze składek na ubezpieczenie społeczne do ZUS, Funduszu Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz PIT.

Wpływy z tytułu zatrudnienia wyliczono dla minimalnego wynagrodzenia 2800 zł, mnożąc wysokość składki na osobę przez minimum 1,5 etatu w PS oraz liczba nowych PS.

Z Funduszu Pracy wyodrębniono Fundusz Solidarnościowy.

Zatrudnienie osób bezrobotnych oznacza również zmniejszenie przychodów NFZ z tytułu obowiązkowej składki zdrowotnej dla osób bezrobotnych. Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne jest kwota odpowiadająca wysokości pobieranego zasiłku dla bezrobotnych, a w przypadku niepobierania przez

bezrobotnego zasiłku kwota odpowiadająca wysokości zasiłku dla bezrobotnych, o której mowa w art. 72 wysokość zasiłku dla bezrobotnych ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Obecnie jest to kwota 942,30 zł miesięcznie. Składka wynosi 9% podstawy wymiaru. W związku z tym policzono roczny koszt składki na osobę i przemnożono przez minimalną liczbę nowo zatrudnionych osób w PS. Zmniejszenie przychodów NFZ jest równocześnie zmniejszeniem wydatków Funduszu Pracy oraz Budżetu Państwa.

Saldo wpływów z tytułu składki zdrowotnej jest dodatnie, wpływy do NFZ z tytułu zatrudnienia osób bezrobotnych będą wyższe niż potencjalne ograniczenie wpływów z tego samego tytułu.

Dochody BP  
Dochody budżetu państwa stanowią wpływy z podatku PIT, policzono je dla minimalnego wynagrodzenia, mnożąc roczne zaliczki na podatek przez minimalną liczbę etatów czyli 1,5 oraz przez liczbę nowych PS.

Dochody JST  
50% wpływów z podatku PIT będzie wpływać do JST zostały one policzone analogicznie do wpływów z podatku do budżetu państwa.

Budżet JST zasili również opłata skarbową: za wydanie decyzji o nadaniu statusu PS, zgodnie z ustawą o opłacie skarbowej przyjęto stawkę 10 zł od czynności urzędowej

W przedstawianiu poszczególnych informacji w OSR powoływano się na lata 2016, 2017 i 2018 ze względu na fakt, że były to ostatnie opracowane i dostępne dane dotyczące przedmiotowej tematyki.

Projektowana ustawa jest neutralna wobec tzw. Sprawiedliwej Transformacji.

## 7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

### Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln . ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-. małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	38,26	57,38	86,08	93,82	157,36	1 044,92 mln zł
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	- zwiększenie poziomu współpracy przedsiębiorstw na poziomie lokalnym.						
	sektor mikro-. małych i średnich przedsiębiorstw	- zwiększenie poziomu współpracy przedsiębiorstw na poziomie lokalnym.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	- dywersyfikacja źródeł dochodów gospodarstw domowych.						
Niemierzalne	gospodarstwa domowe	- wzrost stabilności finansowej gospodarstw domowych osób, które będą miały możliwość podjęcia zatrudnienia w przedsiębiorstwach społecznych						
	społeczności lokalne	- zmniejszenie skali zagrożenia wykluczeniem społecznym w społecznościach lokalnych. - zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości usług społecznych w ramach społeczności lokalnych. - rozwój kapitału społecznego przez zwiększenie integracji społeczności lokalnych. - angażowanie wspólnoty lokalnej w rozwój przedsiębiorczości.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Poprawa sytuacji finansowej gospodarstw domowych wynika z podjęcia zatrudnienia osób z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym w PS. Zgodnie z wcześniejszymi założeniami przyjęto, że każde przedsiębiorstwo społeczne zatrudni minimum 3 osoby co najmniej na 1/2 etatu. Wpływy do budżetu gospodarstw domowych przyjęto na poziomie minimalnego wynagrodzenia netto na 2021 r. Odjęto natomiast wpływy z zasiłku dla bezrobotnych, przy wcześniejszych założeniach, że 78% osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zatrudnionych w PS stanowią osoby bezrobotne oraz 17,6% z nich pobiera zasiłek dla bezrobotnych.							

## 8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	<input type="checkbox"/> tak <input checked="" type="checkbox"/> nie <input type="checkbox"/> nie dotyczy
<input type="checkbox"/> zmniejszenie liczby dokumentów <input type="checkbox"/> zmniejszenie liczby procedur <input type="checkbox"/> skrócenie czasu na załatwienie sprawy <input type="checkbox"/> inne:	<input type="checkbox"/> zwiększenie liczby dokumentów <input type="checkbox"/> zwiększenie liczby procedur <input type="checkbox"/> wydłużenie czasu na załatwienie sprawy <input type="checkbox"/> inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	<input checked="" type="checkbox"/> tak <input type="checkbox"/> nie <input type="checkbox"/> nie dotyczy

**Komentarz:**

Zaproponowane rozwiązania nakładają szereg obowiązków zarówno na przyszłe przedsiębiorstwa społeczne, jak i organy administracji publicznej.

Podmiot aplikujący o nadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego (PS) na etapie formalnej rejestracji zobowiązany jest dostarczyć dokumenty pozwalające ocenić przesłanki nabycia tego statusu oraz dokumenty o nie zaleganiu z daninami publiczno-prawnymi. PS zobligowane będzie do zgłaszania marszałkowi województwa zmian powodujących zaprzestanie spełniania wymagań posiadania statusu. Na PS ciąży obowiązek poddawania się czynnościom kontrolnym realizowanym przez wojewodę, w zakresie przesłanek dot. statusu oraz organów jst. PS zobowiązane jest przedstawiać sprawozdanie merytoryczne organowi nadzoru (co roku) oraz organom jst w zakresie realizowanych umów.

Obowiązek sprawozdawczy dotyczy także JST oraz organów administracji rządowej, w tym przekazywania Sejmowi i Senatowi RP przez Radę Ministrów sprawozdania z wykonania ustawy po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Usprawnieniu procesu sprawozdawczego służyć będzie wprowadzenie obowiązku składania sprawozdania w formie elektronicznej. Warunek ten dotyczyć będzie zarówno PS, wojewodów przekazujących zbiorcze informacje ministrowi do spraw zabezpieczenia społecznego.

Do zadań wojewody należy nadzór nad PS, prowadzenie postępowań w zakresie nadawania i utraty statusu PS, przeprowadzanie kontroli w PS, wydawaniem PS zaświadczeń potwierdzających spełnianie przesłanek wynikających z PZP.

Do zadań samorządu województwa, realizowanych przy pomocy ROPS, należy koordynacja w województwie działań na rzecz rozwoju ES, w szczególności: opracowywanie, realizacja i monitoring regionalny program na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, konsultacja programów i dokumentów dot. ES. Do zadań marszałka województwa należy utworzenie Regionalnego Komitetu Rozwoju ES oraz powoływanie i odwoływanie jego członków, zapewnienie dostępu do usług wsparcia PES, prowadzenie postępowań związanych z czasowym zawieszeniem obowiązku utrzymania minimalnego poziomu zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społ., przedłużeniem realizacji planu reintegracyjnego.

Organy jednostek samorządu terytorialnego wykonywać będą dodatkowe zadania związane z nowymi trybami zlecenia usług lub zadań realizowanych w formule partnerstw publiczno-społecznych w celu wspólnej realizacji usług społecznych.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzić będzie elektroniczny wykaz przedsiębiorstw społecznych. Zobowiązany jest także do określenia formatu sprawozdawczości (w drodze rozporządzenia), określenia ramowego wzoru oferty umowy i sprawozdania w przypadku zlecenia zadań publicznych (w drodze rozporządzenia)

Do zadań ministra należeć będzie także opracowanie, realizacja i monitorowanie programów na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Istotnym zadaniem ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego będzie także przyznawanie akredytacji podmiotów świadczącym usługi wsparcia PES.

## 9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie ustawy będzie miało wpływ na rynek pracy. Zakłada się zwiększenie liczby miejsc pracy w nowopowstałych przedsiębiorstwach społecznych. w tym przyrost miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przełoży się to na ograniczenie wydatków oraz zwiększenie dochodów sektora finansów publicznych wynikających m.in. ze:

- zmniejszenia wydatków na zasiłki dla bezrobotnych z Funduszu Pracy.
- wzrostu dochodów budżetu państwa z opłaconych podatków PIT.

wzrostu dochodów funduszu ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych.

## 10. Wpływ na pozostałe obszary

<input type="checkbox"/> środowisko naturalne <input checked="" type="checkbox"/> sytuacja i rozwój regionalny <input type="checkbox"/> inne:	<input type="checkbox"/> demografia <input type="checkbox"/> mienie państwowe	<input type="checkbox"/> informatyzacja <input type="checkbox"/> zdrowie
---	--	---



Omówienie wpływu	Działalność ukierunkowana na integrację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tworzenie miejsc pracy i aktywizację lokalnych społeczności wpłynie na zwiększenie poziomu kapitału społecznego. Podmioty ekonomii społecznej mogą także dostarczać usługi społeczne. Prognozuje się, iż proponowane zmiany ustawowe zwiększą liczbę i trwałość podmiotów ekonomii społecznej, zwłaszcza przedsiębiorstw społecznych, przez szereg realizowanych przez nie funkcji i zadań, a także fakt silnego zakorzenienia działalności w środowisku lokalnym, wpłynie pozytywnie na rozwój lokalny i regionalny
<b>11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego</b>	
<p>Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego powoła członków Krajowego Komitetu pierwszej kadencji w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Marszałek województwa powoła członków Regionalnego Komitetu pierwszej kadencji w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Podmioty ekonomii społecznej, które uzyskały status przedsiębiorstwa społecznego na podstawie Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zachowują ten status na potrzeby realizowanych projektów w obszarze rynku pracy w ramach PO WER i RPO współfinansowanych ze środków EFS do zakończenia perspektywy finansowej 2014-2020. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia z wyjątkiem z wyjątkiem art. 64 i art. 67 pkt 1, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.</p>	
<b>12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?</b>	
<p>Realizacja ustawy będzie monitorowana. Rada Ministrów przedstawi Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej informację na temat realizacji ustawy po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy w terminie do dnia 30 listopada roku następnego.</p> <p>Sprawozdanie z realizacji ustawy zostanie przygotowane na podstawie informacji uzyskanych od organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego.</p>	
<b>13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)</b>	
Załączniki 1-4 Szczegółowe wyliczenia dotyczące instrumentów wsparcia	